

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Analyse sterfte in verpleeghuizen

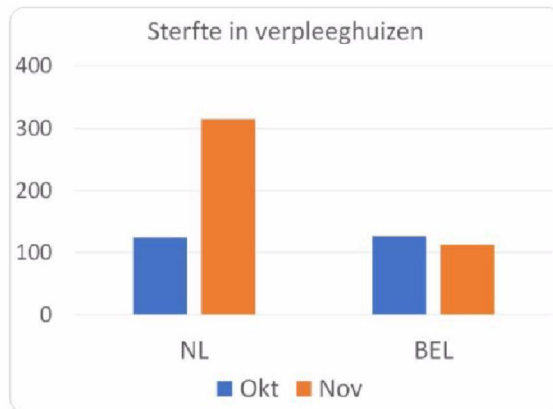
Nederland vs België

N.a.v. debat TK 1 December 2021

Aanleiding

België begon 1,5 maand eerder met booster in verpleeghuizen dan Nederland
Daar neemt de sterfte in verpleeghuizen nu af.

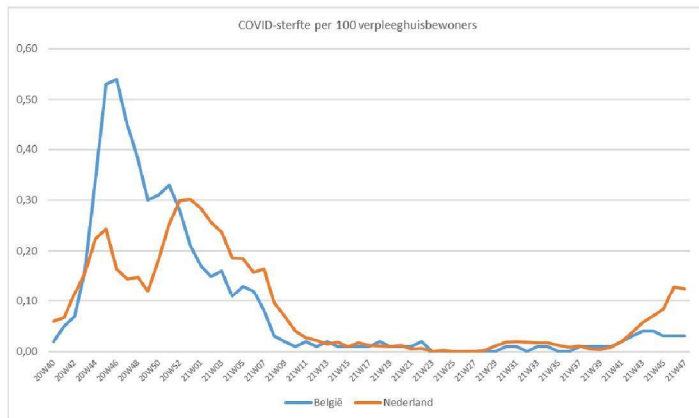

Bron: Tweet Pieter Omtzigt, 1 december 2021

- De grafiek laat zien dat de sterfte in verpleeghuizen in Nederland en België vergelijkbaar is voor de maand oktober.
- Echter, voor de maand november is deze hoger in Nederland dan in België.
- Er wordt een link gelegd met het eerder starten van de boosterprikken in België en het mogelijke positieve effect daarvan op de sterftcijfers in Belgische verpleeghuizen.
- Deze presentatie bevat een nadere analyse van de cijfers in Nederland en België.
- NB. Er wordt geen verdere vergelijking gemaakt met andere landen vanwege grote verschillen tussen landen m.b.t. o.a. zorgstelsels, populatie, vaccinatiegraad en maatregelen.

Het aantal COVID-sterfgevallen per 100 verpleeghuisbewoners in Nederland en België, periode 28 september 2020 – 28 november 2021

Technische Noot:

- De grafieken zijn gemaakt op basis van open data (bron: COVID-19 dataset (RIVM); Epistat – COVID-19 Monitoring (Sciensano)).
- De Nederlandse open data bevatten dagcijfers. Voor de vergelijkbaarheid is op basis van de ISO-weekindeling een herberekening gemaakt naar weektotalen.
- Voor de gehele periode is uitgegaan van het huidige aantal van 128.000 verpleeghuisbewoners (cliënten in zorg o.b.v. VV-verblijf, dus incl. verblijf zonder behandeling/verzorgingshuizen maar excl. VPT en geclusterd wonen o.b.v. PGB).

- Uit de grafiek blijkt dat het aantal sterfgevallen per 100 verpleeghuisbewoners tijdens de tweede golf (=oktober-december 2020) hoger was in België dan in Nederland.
- Tijdens de huidige golf (=vierde, vanaf half oktober) ligt het aantal sterfgevallen juist hoger in Nederland.
- Uit de Belgische data blijkt dat het aantal sterfgevallen tijdens de start van de huidige golf toenam, maar dat deze circa 2 weken na de start van de boosterprikken weer afnam.

Cumulatief aantal besmettingen en COVID-sterfgevallen

Cumulatief aantal (periode 28 september 2020 t/m 28 november 2021)

	Aantal besmettingen per 100 verpleeghuisbewoners	Sterfgevallen per 100 verpleeghuisbewoners
Nederland	34,9	5,0
België	31,2	5,4

- Als naar de cumulatieve aantallen wordt gekeken, is een iets ander beeld zichtbaar.
- Het totaal aantal besmettingen per 100 verpleeghuisbewoners (van 28 september 2020 – 28 november 2021) is hoger in Nederland dan in België.
- Echter, het totaal aantal sterfgevallen per 100 verpleeghuisbewoners is in dezelfde periode hoger in België, met name veroorzaakt door het hoge aantal sterfgevallen tijdens de tweede golf.
- Dit kan mogelijk worden verklaard door de huidige samenstelling van de verpleeghuisbewoners in België t.o.v. een jaar geleden, in de zin dat er nu relatief minder kwetsbare ouderen wonen.
- Om dit te kunnen bevestigen hebben, is inzicht nodig in de nieuwe instroom en leegstand in de Belgische verpleeghuizen na de piek van de tweede golf.
- NB. Bovenstaande tabel is een momentopname gebaseerd op het tijdvak van 28 september 2020 – 28 november 2021. De cumulatieve aantallen besmettingen en sterfgevallen zullen over een maand weer anders zijn op basis van de huidige (epidemiologische) ontwikkelingen in beide landen.

Vaccinatiegraad Nederland & België

Nederland	Opkomst 1 ^e prik	Volledig	België	Opkomst 1 ^e prik	Volledig
81+	92%	89%	85+	92%	90%
71-80 jaar	93%	93%	75-84 jaar	94%	93%
61-70 jaar	91%	90%	65-74 jaar	94%	93%

Bron: Coronadashboard & RIVM; Belgium COVID-19 Dashboard - Sciensano

Boostervaccinatie Nederland en België

Nederland (bron: Coronadashboard, RIVM)

- Eerste boosterprik gezet op 18 november 2021
- Totaal 697.000 boosterprikken gezet (t/m 5 december 2021), waarvan:
 - 256.000 boosterprikken gezet door de GGD
 - 322.000 boosterprikken gezet door overige uitvoerders
 - 119.000 derde prikken voor immuun-gecompromitteerden

België (bron: Sciensano)

- Eerste boosterprik gezet op 9 september 2021
- Totaal 2.077.318 boosterprikken gezet (t/m 5 december 2021)

Conclusie

- Het aantal besmettingen en sterfgevallen in Nederlandse en Belgische verpleeghuizen is redelijk vergelijkbaar voor de periode 28 september 2020 – 28 november 2021.
- In België lag het aantal sterfgevallen hoger tijdens de tweede golf, in Nederland ligt het aantal sterfgevallen hoger tijdens de huidige (vierde) golf.
- De toegediende vaccins en de vaccinatiegraad zijn vergelijkbaar voor Nederland en België.

Mogelijke verklaringen voor de huidige verschillen zijn:

- Verschillen in registratie, dataverwerking en definities.
- Gezondheidsverschillen tussen de populaties van verpleeghuisbewoners.
- Verschillen in infectiedruk, testbeleid en beleid t.a.v. quarantaine en isolatie.
- Verschillen in (basis)maatregelen en contact beperkende maatregelen in verpleeghuizen (zie bijlage 2):
 - België heeft de basismaatregelen voor zorgverleners én bezoekers (1,5 meter, handen wassen, blijven dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen) niet losgelaten.
 - België is met cohorten blijven werken, waardoor de transmissie minder kans heeft. Daarnaast is men in België niet aan dagbesteding gaan doen en zijn bewoners in België meer op hun kamer gebleven.
- Verschillen in start van boosterprikken: 9 september 2021 (België) versus 18 november 2021 (Nederland).

Bijlage 1: Bevindingen onderzoek

5.1.2e

- Het aantal uitbraken in Nederlandse verpleeghuizen neemt weer toe.
- Op 6 december 2021 zijn er 1071 verpleeghuislocaties die te maken hebben met een besmetting (bron: Coronadashboard).
- Afgelopen week waren er gemiddeld 23 sterfgevallen per dag. Ter vergelijking: in de tweede golf waren er circa 60 sterfgevallen per dag (bron: Coronadashboard).
- Uit onderzoek (n=800 verpleeghuisbewoners) van prof.dr. Hertogh blijkt dat:
 - Dankzij vaccinaties is het aantal infecties begin 2021 sterk teruggelopen, dus vaccineren helpt.
 - Maar als bewoners gevaccineerd zijn en toch COVID krijgen, is de kans 22% dat zij binnen 30 dagen komen te overlijden. Ofwel: ruim 80% van de onderzochte groep overleeft een herinfectie.
 - Mogelijke factoren voor de huidige sterftcijfers: hoge infectiedruk, een mogelijk krachtiger deltavariant (t.o.v. eerdere varianten), afnemende effectiviteit van en immuniteit na vaccinatie, en een bijzonder kwetsbare populatie (momenteel meer mensen met dementie en beroertes t.o.v. populatie tijdens tweede golf).
- Een samenspel van deze factoren leidt ertoe dat het overlijdensrisico van de huidige groep gevaccineerde verpleeghuisbewoners vergelijkbaar is als tijdens de tweede golf.

Bijlage 2: Maatregelen in Nederland en België

Maatregel	Nederland	België
Mondkapjes	OMT 116° en 117°: preventief dragen mondneusmaskers is afhankelijk van risiconiveau; niet nodig bij risiconiveau 'waakzaam'.	Mondkapjesplicht (chirurgisch masker) in woonzorgcentra. Geldt óók voor bezoekers.
Horeca	Horeca in verpleeghuizen toegankelijk voor iedereen vanwege sociale en maatschappelijke functie.	Horeca in woonzorgcentra alléén toegankelijk voor bewoners en hun bezoekers.
CTB	N.v.t.	Sinds 1 november 2021 mag een woonzorgcentra vragen om een CTB.
Uitbraak	Bij een uitbraak, strengere maatregelen (deels afsluiting voor bezoek, testen, enz). Zie ook nieuwe handreiking aanpak verpleeghuiszorg bij corona (vorig jaar door veldpartijen in de langdurige zorg gemaakt hoe om te gaan met bezoek en sociaal contact) Bron: https://www.actiz.nl/nieuwe-handreiking-aanpak-verpleeghuiszorg-bij-corona-gereed	Bij een uitbraak kunnen strengere maatregelen gelden.
Booster	Eerste boosterprik halverwege november 2021.	In september gestart met booster van immuun-gecompromitteerden. Dit betrof ook hoogbejaarden en daarmee een deel van de woonzorgcentra. Vanaf 22 september 2021 is gestart met het booster van alle bewoners van woonzorgcentra.